

Slovenska domovina.

Žalostna gora na Dolenjskem.

Med sloveče božje poti Marijine na Dolenjskem spada Žalostna gora pri Mokronogu, katere sliko je objavil «Dom in Svet» v številki 5., na strani 209. Precëj strma gora, na kateri je sezidana romarska cerkev, vzdiguje se na zahodni strani mokronoškega trga. Raz goro je kaj lep razgled po vsi šentrupertski dolini. Od tod vidiš v nekoliki daljavi prijazni Šentrupert s prelepo gotško cerkvijo. Nad njim opaziš njegovo najlepšo podružnico, Veselo goro z baziliko sv. Frančiška Ksaverija. Pred seboj na okoli našteješ še do dvajset različnih cerkvic, med katerimi ponosno gospodari Kum, najvišji hrib na Dolenjskem, s cerkvicama sv. Jošta in sv. Neže.

Na tej prijazni gori so sezidali verniki Mariji svetišče, da bi si izprosili obilnih milostij v revah in nadlogah. Kdaj so postavili cerkev, ne dá se natančno določiti, pač pa se misli, da okoli leta 1670.; znano je namreč, da je mokronoški grajščak Ivan Danijel Kaisal daroval l. 1675. cerkvi veliki oltar, ki je iz črnkastega marmorja. V oltarju je kip žalostne Matere Božje z mečem v prsih in mrtvim sinom v naročju; ta kip je izdelan posebno umetno. Obok nad velikim oltarjem je slikan s podobami žalostnih skrivnostij M. D. V sredi pa se vidijo menihi v sivi obleki, ki so sedmeri ustanovniki reda «Marijinih služabnikov» (servitov). Cerkev ima še štiri stranske oltarje. Sedanji gospod župnik J. Virant se mnogo trudi, da bi vso cerkev od znotraj še bolj olepšal.

Nekoliko nižje od cerkve na južnovzhodni strani so svete stopnice, ki so bile postavljene okoli leta 1767., kakor nam spričuje latinski napis, vsekán v

kamen nad vrati. Leta 1872. pa so jih prenovili iz zapuščine mokronoškega župnika Kastelca. Stopnice so izdelane iz črnega marmorja, obok nad njimi pa je slikan s podobami iz Jezusovega trpljenja in vstajenja. Vrhu stopnic je oltar sv. Križa.

Od svetih stopnic doli proti župnišču je sedem postaj, znamenj, ki predočujejo sedem žalostij M. D. Pet je zidanih, dve pa sta na presno slikani v zid pri svetih stopnicah. Slikal jih je l. 1862. po Führihu Matija Koželj iz Kamnika.

Na Žalostni gori je vsako mlado nedeljo shod, kamor pride vselej obilo romarjev. A največji shod je v nedeljo pred praznikom sv. Jerneja. Takrat se zbere tu gori več tisoč romarjev iz vseh župnij dolenjskih. Pa tudi mnogo Štajercev in Hrvatov najdeš med njimi. Veliko pride posebno še Belokranjcev in tudi Kočevarjev, da, celó zjedinjene Vlahe iz Žumberka vidiš tu v njihovih narodnih nošah. Nekateri prihajajo celó v procesijah s križi in cerkvenimi zastavami, pojoč lavretanske litanije in druge svete pesmi v čast blaženi Devici Mariji. Takrat je tu več svetih maš in pridig.

Da pa nimajo Dolenjci in drugi Slovenci zastonj tolikęga zaupanja v Marijino pomoč, potrjuje nam obilo zahval in slik za uslišane prošnje, ki visijo po stenah okoli velikega oltarja. Te nam pač spričujejo, kako obilnih milostij in dobrot je že od nekdaj delila vsem, ki so jo častili in prosili na Žalostni gori.

I. Šašelj.

Grad Krupa v Beli Krájiní.

Na strani 136—139 je prinesel «Dom in Svet» kratek opis in sliko grada «Podbrežja» v Beli Krájiní, ki je last